

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>Економіка</i>
Освітня програма	<i>Економіка бізнес підприємства</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна), заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>135 год</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.е.н., проф. Марченко Валентина Миколаївна Практичні / Семінарські: д.е.н., проф. Марченко Валентина Миколаївна</i>
Розміщення курсу	<i>Курс розміщений на університетській платформі Кампус, Google classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Організація зовнішньоторгових операцій є складним процесом, який вимагає здійснення ряду заходів як усередині, так і поза підприємством у зовнішньому середовищі. У сучасних умовах економічна доцільність та ефективність зовнішньоторговельної операції визначається правильністю вибору способу та раціональністю організації процесів її виконання. В таких умовах зростають вимоги до знань технології організації зовнішньоторговельної операції, які дозволяють уникнути можливих зовнішньоторговельних ризиків та забезпечать ефективність зовнішньоторговельної операції.

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів *здатностей*:

- Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси (ФК 6);
- Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання (ФК 7);

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

- програмні результати:

- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем (ПРН 1);
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики(ПРН 12);

знання:

- Теоретико-методологічних, методичних підходів до організації взаємовигідної системи економічних відносин за всіма видами зовнішньоекономічної діяльності.
- Системи державного регулювання зовнішньоекономічних операцій.
- Технології організації зовнішньоекономічних операцій, вибору способів розрахунків та методів оцінювання їх ефективності.

уміння:

- Управляти ефективністю зовнішньоекономічної діяльності.
- Розробляти стратегії зовнішньоекономічної діяльності, планувати експортноімпортні операції, складати та оформляти зовнішньоторговельний контракт.
- Оцінювати ефективність зовнішньоторговельної операції.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами при вивченні дисциплін: "Глобальна економіка", «Економічне управління підприємством», «Економічна діагностика».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи управління зовнішньоекономічною діяльністю

Тема 2. Інституційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю на національному та міжнародному рівнях

Тема 3. Митно-тарифне регулювання

Тема 4. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства

Тема 5. Організація експортно-імпортних операцій підприємств

Тема 6. Управління контрактною діяльністю та практика ведення переговорів

Тема 7. Управління ціновою політикою підприємства на зовнішньому ринку

Тема 8. Управління валютно-фінансовими умовами зовнішньоторговельних контрактів

Тема 9. Управління транспортними умовами зовнішньоторговельних контрактів

Тема 10. Оцінювання ефективності зовнішньоторговельних операцій

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Гурін В.М. Зовнішньоекономічна діяльність. Сучасна економіка та міжнародні валютні відносини [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Гурін, В. О. Тімофєєв. - Вид. 2-е, переробл. і допов. - Х. : Компанія СМІТ, 2013. - 95 с.
2. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. / Дунська Алла Рашидівна ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К. : Кондор, 2013. - 687 с.
3. Єрмакова О. А. Зовнішньоекономічна діяльність регіону [Текст] : навч. посіб. / О. А. Єрмакова, Ю. Г. Козак ; Одес. нац. екон. ун-т. - О. : Фенікс, 2013. - 331 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність [Текст] : практикум для студ. спец. "Менеджмент організацій" / Вінницький національний технічний ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2008 .

5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Новак [та ін.] ; Нац. авіац. ун-т, Нац. ун-т харч. технологій. - К. : Кондор, 2012.
6. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Д. Пазуха ; Українська академія бізнесу та підприємництва. - К. : ЦУЛ, 2008. - 230 с.
Ч. 1 : Основи зовнішньоекономічної діяльності / В. О. Козловський. - [Б. м.] : [б.в.], 2008. - 197 с.:

Додаткова література:

7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман; За ред. д-ра екон. наук, проф. І.В. Багрової. - Київ, Центр навчальної літератури, 2004. -580 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

В межах вивчення дисципліни протягом семестру заплановано проведення лекцій, практичних занять, виконання індивідуальної розрахункової роботи, виконання модульної контрольної роботи.

Під час вивчення матеріалу застосовуються такі методи колективного та активного навчання: 1) особистісно-орієнтовані технології, засновані на активних формах в методах навчання: мозковий штурм, інтерактивне спілкування. 2) методи проблемного навчання (проблемний виклад матеріалу), частково пошукові завдання, аналітичні доповіді та аналіз окремих ситуацій; 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі дискусії за темами визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи. Для покращення засвоєння матеріалу слід практикувати: експрес-опитування, тестування, заслуховування доповідей та їх обговорення, аналітичні огляди.

Набуття студентом проблемно-орієнтованого мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують управлінський успіх у їхній подальшій роботі на реальних підприємствах. Робота з кейсами також має на меті засвоєння теорії завдяки ілюструванню різноманітних можливостей її застосування для різних типів організацій та установ.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6. Самостійна робота студента/студентки

Самостійна робота студента передбачена у вигляді більш глибокого опрацювання теоретичних матеріалів лекцій, виконання практичних завдань, виконання розрахункової роботи та підготовки до складання заліку.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Підготовка до лекцій	33
2	Підготовка до практичних занять	36
3	Підготовка до модульної контрольної роботи	2
4	Написання розрахункової роботи	8
5	Підготовка до заліку	2

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому студенти мають своєчасно виконувати завдання на практичних заняттях, писати модульну контрольну роботу, виконати розрахункову роботу.

Штрафні бали з дисципліни передбачено за порушення термінів здачі розрахункової роботи (-3 штрафних бали за запізнення).

Заохочувальні бали студент може отримати за поглиблене вивчення окремих тем курсу, що може бути представлено у вигляді наукових тез, наукової статті, есе, презентації тощо.

За виконання творчих завдань з дисципліни встановлено заохочувальні бали:

- виступ на олімпіаді чи конференції із доповіддю з тематики даної дисципліни – 1 бал;
- підготовка та опублікування тез доповіді за тематикою дисципліни – 2 бали;
- підготовка та опублікування статті за тематикою дисципліни – 6 балів.

Відвідування занять:

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекції не додаються, і штрафні бали за пропуски занять не передбачено. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні завдань, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

На заняттях студенту дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, в т.ч. виходити в інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Активність студента на парах, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Захист індивідуального семестрового завдання передбачено у вигляді здачі розрахункової роботи на перевірку, публічного обговорення, та відповідей на запитання.

Пропущені контрольні заходи:

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання заліку за умови пропущення більш як 50% практичних занять.

Політика щодо академічної доброчесності докладно описано у Кодексі Честі КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/code>). Це передбачає, що студент бере повну відповідальність за те, що всі виконані ним завдання відповідають принципам академічної доброчесності.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: **експрес-опитування, опитування за темою заняття, МКР, тест тощо**

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: **мінімально позитивна оцінка за семестровий рейтинг більше 60 балів.**

1. Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- відвідування лекції (18 лекційних занять);
- виконання модульної контрольної роботи (1 робота);
- виконання експрес контрольних робіт (4 експрес-контролі на практичних заняттях)
- виконання розрахункової роботи (РР).

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Відвідування лекцій (присутність – 1 бал; відсутність – 0 балів);

2.2. Модульна контрольна робота оцінюється у бали за такими критеріями:

- «відмінно» – творчий підхід до розкриття проблеми – 24-19 балів;
- «добре» – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 18-14 бали;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 13-9 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, МКР не зараховано – 0 балів.

2.3. Експрес-контрольні роботи оцінюються в 6 балів кожна:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 6 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 5 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 4 бали;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0 балів.

2.4. Розрахункова робота оцінюється в 34 бали за такими критеріями:

- «відмінно» – робота виконана методологічно вірно з правильним формулюванням висновків та авторських пропозицій – 34-29 балів;
- «добре» – розрахунки вірні, відображена власна позиція – 28-24 бали;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 23-19 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, РР не зараховано – 0 балів.

За кожний тиждень затримки із поданням розрахункової роботи нараховуються штрафні –2 бали (усього не менше –8 балів). Наявність позитивної оцінки з РР є умовою допуску до залікової контрольної роботи.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів має право на отримання заліку автоматично (Автомат: лекції + експрес-контроль + МКР+ РР)

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, може взяти участь у заліковій контрольній роботі (з метою поліпшення результатів семестрової оцінки)..

2.4. Залікова контрольна робота оцінюється в 66 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми КМ.

Кожне запитання оцінюється у 22 бали за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 22-20 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 19-17 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 16-13 балів;
- «незадовільно», відповідь не відповідає умовам на «задовільно» – 0 балів.

3. Умовою першої атестації є отримання не менше 16 балів. Умовою другої атестації – отримання не менше 45 балів та зарахування РР.

4. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею. Якщо сума балів менша за 60, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання РР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею у п. 6.

5. У цьому разі бали, отримані ним на заліковій контрольній роботі, є остаточними.

6. Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок:

Бали: Автомат: лекції + експрес-контроль + МКР+ РР	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре

74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
ДКР не зараховано	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

У додатку до силабусу подано перелік питань, які виносяться на семестровий контроль.

Студент, який має сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за тематикою курсу отримують додатково 5 балів до суми рейтингових балів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економіки та підприємництва, д.е.н., проф.

Марченко Валентиною Миколаївною

Ухвалено кафедрою (протокол № 15 від 05.07.2022 р.)

Погоджено Методичною радою факультету ФММ (протокол № 11 від 06.07.2022 р.)

Перелік питань до заліку

Тема 1. Теоретичні основи управління зовнішньоекономічною діяльністю

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності, керуюча й керована ланки ЗЕД, принципи управління ЗЕД. Методи управління ЗЕД. Класичні та сучасні концепції системного підходу до управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Тема 2. Інституційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю на національному та міжнародному рівнях

Установи та організації, що регулюють ЗЕД в Україні та їх функції. Конвенція ЮНСІТРАЛ. Міжнародні правила перевезення товарів. Конвенції про платежі. Міжнародні інститути впливу на зовнішньоекономічні зв'язки: СОТ, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк тощо.

Тема 3. Митно-тарифне регулювання

Поняття про мито. Види мита. Митний тариф. Функції та види митних тарифів. Нетарифне регулювання. Мета нетарифного регулювання. Види нетарифного регулювання. Квотування та ліцензування зовнішньої торгівлі.

Тема 4. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства

Структура відділу управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Завдання відділу зовнішньоекономічних зв'язків. Функціональні обов'язки посадових осіб відділу зовнішньоекономічних зв'язків.

Тема 5. Організація експортно-імпортних операцій підприємств

Поняття про організацію зовнішньоторговельних операцій.. Види експортно-імпортних операцій. Особливості та етапи організації експортних операцій. Особливості та етапи організації імпортних операцій.

Тема 6. Управління контрактною діяльністю та практика ведення переговорів

Поняття та регулювання структури міжнародного договору купівлі-продажу. Обов'язкові та додаткові умови контракту. Міжнародні та національні правові норми регулювання контрактної діяльності підприємств. Порядок укладання контракту. Виконання контракту.

Тема 7. Управління ціновою політикою підприємства на зовнішньому ринку

Поняття цінової політики підприємства. Види цінової політики підприємства. Методи ціноутворення на зовнішньому ринку. Основні стратегії цінової політики підприємства

зовнішньоекономічній діяльності. Одиниці виміру цін. Базис ціни. Валюта ціни. Спосіб фіксації ціни. Рівень ціни.

Тема 8. Управління валютно-фінансовими умовами зовнішньоторговельних контрактів

Поняття валюти платежу. Способи платежів. Форми платежів. Схема акредитивної, інкасової форми розрахунків та банківського переказу. Міжнародне правове регулювання форм платежів у зовнішній торгівлі.

Банківські гарантії. Форми гарантій.

Тема 9. Управління транспортними умовами зовнішньоторговельних контрактів

Критерії вибору виду транспорту. Документальне оформлення перевезення вантажів в зовнішній торгівлі. "Інкотермс".

Тема 10. Оцінювання ефективності зовнішньоторговельних операцій

Структура витрат зовнішньоекономічної діяльності. Доходи зовнішньоторговельних операцій. Оподаткування зовнішньоторговельних операцій. Методи оцінювання ефективності зед. Показники оцінювання експорту, показники оцінювання імпорту.